

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$
an 9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Focea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oră 12 fil., a treia
oră 10 fil.

Tot ce privește foia,
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în
Blaș.

Foie bisericească-politică.

Anul XIV.

Blaș 13 Februar 1904.

Numărul 7.

Cătră P. T. Cetitori!

Din nou rugăm pe On. Abonenți, cari sînt încă în restanță cu abonamentele de pe anii trecuți să binevoiască a le trimite fără amîinare, avînd și noi cele mai mari lipsuri.

Administrațiunea.

Ajutorul de stat.

(?) Sîntem iarăși în sesonul acela, când ziaristica noastră e plină de lamentările preoțimei contra ajutorului de stat, sau mai corect, pentru neîmpărțirea din acela. Am deschis și noi odată colónele noastre cât de larg pentru discutarea acestei chestiuni, de bună samă importante în viața preoțimei noastre și a bisericei unite. Resultatul, practic înse a acelei discuții, trebuie să mărturisim sincer, că nu ne-a mîngăiat, sau nu în măsura aceea, cum am fi dorit noi. Și dacă azi, cî tu toate acestea, ne ocupăm de chestia această și încă la loc de frunte, e ca să nu ni-se facă imputarea, că n'am ține samă de durerile preoțimei, a acelei păture dintre cetitorii nostri, pentru cari în prima linie s'a fundat foia această. Verderile noastre înse au rămas și acum pîrunse de o nuanță pesimistică.

Mai întăiu nu concedem, că preoțimea noastră ar fi avisată în totalitatea sa la ajutorul de stat sau chiar la congruă. Și n'o concedem aceasta, nu pofind idealism de la preoți, ci pentru că trecutul ne dovedesce, că antecesorii nostri au trăit fără ajutor și încă destul de cinstit. Fără acesti bani și-au împlinit datorința lor, dór mai bine ca

mulți preoți de, azi și și-au crescut mai bine familia. Și când și-au împlinit datorința această, s'au dovedit de buni preoți și buni români. Concedem înse, că impregiurările s'au mai schimbat, vremurile s'au scumpit și mulți dujmani ai preoțimei au lucrat din reputeri, să rupă legătura naturală așa de strînsă dintre preot și popor. Și în multe părți intriga aceasta a succes deplin și relațiunile între preot și popor, din intime cum au fost mai înainte, s'au făcut încordate, și preotul a încetat să fie singurul dascăl și povățuitor al poporului, de care are să asculte și să-l urmeze în tot de una. Și succesul acestei intrigi s'a dovedit în defavorul independenței preoțimei.

Și a mai venit apoi congrua preoțimei ortodoxe și preoțimea noastră s'a revoltat. Nu înșirăm aci motivele acestei sufletesci revólte, pentru că le scim cu toții, constatăm că sînt juste. Și preoțimea noastră e în drept să fie împărțită de stat de aceleași favoruri, ca și alții, făcînd și ea aceleași servicii. Accentuăm înse, că nu lipsa absolută e motorul lamentărilor preoțimei noastre ci indignarea, că ce se dă unuia, să i-se deie și lui. Din acest considerant noi nu aprobăm întru tote tonul acestor tânguirii, fôrte adese nedemne de un preot. Ma, cutezăm să spunem, că în principiu sîntem chiar contra unei congrue grase, fiind că această va avé urmări și mai funeste în ce privește raporturile dintre păstorul credincios și turma sa. Stările din Bucovina ne sînt viuă dovadă și n'am dori ca și la noi să se pótă constata ast fel de lucruri triste.

Să fim bine înțeleși înse și să nu ni-se facă cu ușurință imputarea, că scriem de la masă și afară nu scim ce-i, din întimplare o scim această fôrte bine.

Da, spunem și noi, că în momentul în care guvernul ajută clerul altor confesiuni, sîntem în drept să pretindem, să ne ajute și pe noi. Și în momentul în care dă ajutore, dacă vrea să țină la dreptate, trebuie să le împartă frătesce între preoți, nu unuia dându-i cu mîna largă, iar altuia de abia picurându-i printre degete ceva, ori nedându-i chiar de loc. Împărțirea această, fără de nici o cheie, fără de proporție, dă însă la supărări, suspiciuni și multe alte neplăceri.

Așa de pildă, după informațiile noastre, preoții împărțiiți anul acesta din ajutor cu sume minimali, nu sufer nimic, li-se dă întregirea de congruă, de care au lipsă; de asemenea nici suma de 1200 cor. ce o primesce un preot, nu-i alta, de cât aceeași întregire.

Dar, pentru ce unora li se votéză sumele întregi, iar altora nu? pentru ce unii se bucură de mai multă considerație ca alții?... De ce se dă ocașie ast fel, ca preoții mai slab dotați să suspicioneze pe alții de slabi români și de slujii plecate? Căci ne place a crede, că deși vor fi unii preoți, cari își câștigă ajutorul acesta cu căciuhiri, alții, pôte cel mai mulți, nici nu-și vor fi deschis gura ca să ceară sprijinul cuiva, și cu toate acestea cei neîmpărțiiți, în amărăciunea lor, judecă pe toți, și mai mult ca toți, să cred mai neîndreptățiți. De aci apoi val de lacrimi, cari să ni se ierte expresiunea, adese numai sincere nu sînt. Am avut ocașie să cetim, că azi supărările puse pe hîrtie a acestor neîmpărțiiți, iar ca mîne să-i vedem iubilând, pentru că li s'a dat 50 de zloți. Și am cetit pagini de revoltă, contra ajutorului împărțit de guvern, dar tot de una, paginile acelea erau serise numai de aceia, cari nu primeau nici un ajutor. Nu ni-a trecut înse

Cumpărați

Cumpărați

Calendariul Unirei pe anul 1904.

Cu un frumos calendar de pîrete.

Prețul 50 fil. plus 10 fil. porto.

prin minte să credem, nici că numai scriitorul acelor pagini e singurul suflet naționalist indignat, nici că masa celor cari n'au scris nimic, aduc în secret osanele sistemului acestuia. E chestia unei supărări momentane.

De aceea credem noi, e mai bine să încetăm cu aceste nedemne lamentări, cari nu au alt dar, de cât să demoralizeze. Să avem pacea internă, și împăcata conștiință, că ne-am făcut datorința de preoți și steagul sub care chemați sîntem să luptăm, nu l-am părăsit, nici nu l-am tradat. Să ne păzim tot de una neatinerea, care singură prețuește, cât sute de corone și să nu ne ținem părăsiți de toți, dacă cumva noi n'am fost trecuți în lista celor ajutorați. Aceste sînt calitățile unui adevărat preot și om de caracter, lamentările sînt însușirile unui spirit moleșit timid și fără bărbăție. „În lume scârbe veți ave, dar îndrăzniți, căci eu am biruit lumea!“ Și dacă vrem să fim vrednici următorii al marelui nostru învățator, să dăm înainte, căci El nici odată nu ne părăsește cu darul și ajutorul său.

Unirea Românilor macedoneni cu biserica romană.

(Continuare.)

Pe când lupta dintre Bulgari și Greci devenise inverșunată; pe când Grecii își încordaau puterile ca să înăbușă cu ori ce preț

mișcarea bulgărească și se credeau ore-cum stăpâni pe situațiune, iată că în Capitala României se întrunesc patrioții Români Macedoneni ca: Cotadi, Goga, Gusi Cazacovici, Zisu Sideri, Dan și alții, secundați de re-pausații V. A. Urechie, general Tell și alți bărbați însemnați ai României, cari iaă frumoasă și patriotică decisiune de a înființa în Bucuresci o societate Macedo-Română, care va avea sfînta menire de a răspîndi cultura națională și la uității de veci frați de la Pind.

Odată înființată acea Societate națională, s'a decis de către comitet a se face un început de a se înființa, de o cam dată din resursele ei, o școlă națională întruna din comunele românești de la Pind. — Cum înse pe atunci, ca ori ce idee nouă, ce se ivesce pe orizont, întîmpină pedecl, negreșit că nu puteau proceda patrioții nostri așa orbește, sciind prea bine situația din Turcia și dușmanul cu care avea să dea pept școlă românească. — Pentru realizarea și punerea ei pe temelii sănătoșe, au mijlocit prin reprezentantul României din Constantinopol de a obține autorisația legală de la autoritățile imperiale turcesci. — O dată autorisația realizată, pe la finele anului 1864 se trimite în Macedonia primul Apostol al Românis-mului, care ca și apostolii creștinismului a luptat și a înfruntat cu un curaj de nedescris toate persecuțiunile venite din partea Grecilor și a fețelor bisericesci din Fanar. — Prima școlă românească s'a înființat în comuna Târnova de langă orașul Bitolia.

Modul cum a procedat acest valoros și vrednic apostol, îl găsim publicat în ziarul național „Românul de la Pind“ din 12 c. Iar suferințele îndurate din partea Elenismului le găsim inserate în „Le courier d'orient“ și „la Turquie“ din Stambul.

Ca să se scie și de frații nostri din Carpați la câte peripeții și persecuțiuni a trecut și trece încă școlă românească din Pind, reproduc pentru astăzi cele publicate în ziarul „Românul de la Pind“, iar pentru viitorile mele articole reservesz Onor. Cetitori ai valorosului ziar „Unirea“ surprise, prin cari pe de o parte se va vedea până la ce grad de nerușinare au procedat agenții elenismului în frunte cu prelații lor; iar pe de alta voi căuta a-mi susține prin fapte doveditoare părerea mea emisă în ziar, că *„singura noastră scăpare de hidra grecească, este a recunoște ca cap al bisericii noastre pe șeful suprem a bisericii din Roma.“*

Iată ce scrie ziarul nostru național „Românul de la Pind“ în Nro 44 din 12 c. „Dimitrie Athanasescu.“ Ilustrația de astăzi represintă pe primul învățator său luminător al Românis-mului din Dacia Aureliană în vîrsta, când dînsul era tîner și plin de vigore, atunci, când a avut să lupte în contra vrășmașului gratului și a sufletului românesc și să îndure din partea acelui nelegiuit persecuții și necasuri cu resignarea de adevărat martir.

„Astăzi, bătrîn de 69 ani, se bucură nu de neînsemnata pensie, ce i-s'a acordat, ci de isbînda asupra dușmanului secular, de victoria dreptății.

„Lumina românească își face drum în întunerecul, cu care fanariotul a coplesit pe frații nostri de secole; o legiune întrégă de luminători luptă din rășputeri pentru înălțarea nêmului nostru din Pind, cuvîntul nostru a răzbit în casă și după voia Domnului nostru Isus Christos și sîntem în ajutorul de a avea și în drépta Dunărei biserica noastră națională ca și peste Carpați.

„Îndată ce se va realiza acest mare fapt, veteranul Athanasescu, care cu inima

FEUILLETON.

Catarina Varga.

— *Istorie adevărată de Wolfner Pál.* —

Celea ce vrem să povestim acum, s'au întîmplat în o zi din luna Ianuar, anul 1847.

*

Pe drumul ce duce de la Zlatna spre Bucium, sbura o sanie trasă de patru cai. În sanie ședeau doi bărbați, amîndoi încă tineri. Unul din ei purta uniforma preoților greco-orientali, celalalt era civil. Îndesuiți în bunde, ședeau lăsați pe spate, privind tăcuți, cum fug arborii de a lungul drumului. După îndelungată tăcere începî preotul:

— Mergem repede,
— Repede, adause celalalt,
— Cred, că peste o oră vom sosi în Bucium,

— Așa ceva.

Și apoi iar tăcură. Peste puțin timp preotul reîncepî firul conversației:

Vom ave greș lucru.

— Așa gândesc și eu.

— Acum tot atât! va trebui să se întimple.

— Ști una — continuă al doilea — eu dör voi sci, de ce-s aici. Măritul comitat constată, că agităriile Caterinei Varga nu se mai pot tolera. Și de vreme ce pandurii, pretorii, și protopretorii nu cutéză a intra în comuna dușmănească, nu rămâne

alta, de cât că eu comitele George Pogány să merg acolo. Și acesta o înțeleg. Dar că Andrei Șaguna, vicariul episcopului de la Sibiu ce are a face în această călătorie, nici de cum nu o pricep.

Preotul aruncă o privire ageră către vorbitor. Dar numai de cât răspunse liniștit, apröpe zîmbind.

— Păstorul bun este dator a iugriji de turma concrezută lui. Agităriile Caterinei Varga a abătut pe credincioșii comunei de pe calea cea bună, datorința mea este deci a-i scăpa de această femeie.

Comitele aprobă.

— E frumos de la domnul vicar general, că are la inimă atât de mult interesele turmei sale. Aceea e sigur, că Caterina Varga are o influință afurisită asupra poporului.

— De tot afurisită. Și nici nu știm macăr, că cine-i femeia acesta. De odată s-a ivit aci și de atunci nu mai e pace.

— Ea adecă ce voiesce? — întrebă comitele.

— Aceea nimenea nu o scie. Bucumanii au pierdut un proces intentant erarului, și de atunci le-a ieșit în cale această femeie, care tot una ține, că în acel proces sa adus judecată nedreaptă, comunele n'au de cât să deneghe supunerea, recurgă la Cancelarie și așa mai departe. Iar poporul o numesce: „dömnă noastră“ si-i crede orbis.

— Curioasă femeie — bolborosi comitele. — Dar tot atât. Comitatul nu mai pöte trece cu vederea atîta agitare.

— Nu, nu — aprobă Șaguna. Datorința maritului comitat este ca să delătore asemenea agitării criminale. Și eu cu mare plăcere îl vin într'ajutor domnului comite

în acesta întreprindere a sa. Acesta mi-o țin de datorința atât ca preot cât și supus.

Și tăcură din nou. Sania înainta mereu, iar domnii s'aprofunda-se în lumea cugetelor. De odată comitele intrerupse tăcerea.

— Am ajuns!

Și aievea erau în Bucium.

Miscare mare se iscă în comună la sosirea comitelui și a vicariului. Deja de șapte ani sta Buciumul pe picior de bătaie cu toate autoritățile. Dar domnii de astă dată erau förte gentili. Nu pretindeau nimic și nici nu amenințau. Sînt în volagiu și s'au oprit pe câte-va örc. Preotul la invitat la masă și după prânz au ieșit până în piață ca să se întrețină puțin cu poporul.

Sania stătea dinaintea bisericii cu caii prinși, gata de drum.

— Dar cum de nu vă puteți împăca cu dreptatea? — întrebă comitele pe primar luându-și adio.

— Se mă lertați, dar ceea ce ni se face nöne, nu este dreptate, — răspunse primarul. Acesta o zic toți, căți ne cunosc afacerea. Binevoiti a întreba numai pe „dömnă noastră“.

— Pe Caterina Varga?

— Pe dömniaei, mă rog frumos.

— Spune-mi numai bătrănule — întrebă acum Șaguna, — că adecă cine-i „dömnă“ acesta a vöstră?

— Nu scim, sîntite părinte. A venit numai în mijlocul nostru, pentru că ne iubesc si scie, că avem dreptate.

— Apoi ea de ce naționalitate este? — Unguröică mă rog. Dar de aceea așa cât de mult iubesc pe sërmanul țaran român.

este tot așa de tânăr ca și acum 40 ani. are să zică: „libereză Dămne pe servul tău. că au vădut ochii mei mântuirea neamului meu.“

„Dăm de astă-dată un mic resumat din viața acestui apostol național.

„S'a născut în comuna Târnova. de lângă Bitolia. din părinți cu bună reputație și stare materială. originari din Gramoste.

„Rămas orfan când era nevârstnic. moșia părintescă a fost răpită ôre-cum de rudenii, ast fel că. a trebuit să îmbrățișeze meseria croitoriei. De la Bitolia s'a dus la Constantinopol și de aci la Odesa. umblând cu meseria sa să-și creeze o stare mai bună.

„Întimplarea a făcut că. pe când era în cel din urmă port să-și cașă în mână un apel al comitetului Macedo-Român. apel în limba greacă și română. prin care Românii din drépta Dunării erau chemați să fie vrednici de numele lor. să se instruiască în limba lor. ficia limbii latinesci. să se facă cunoscuți lumii prin fapte românesci. iar nu prin fapte antinaționale etc. — După cetirea acelor rânduri. o putere iresistibilă l'a atras spre București.

„Cum a sosit aci. s'a interesat de locuința semnatărilor acelu apel ca: Cesar Boliac. General Cristian Tel. D. Cozacovici. cari cu toții l-au îmbrățișat și l-au încurajat cu vorba și cu fapta pentru hotărîrea sa de a se sacrifica vocațiunei sale de învățator român.

„După ce într'un singur an a trecut cele patru clase primare și a învățat ceva din clasa I. gimnazială; Atanasescu a fost trimis în misiunea sa de apostol al Românilor înainte de a se aduce tinerii din Turcia și a se înființa școala Macedo-Română. Acésta s'a petrecut pe la finele anului 1864.

„A cântat să deschidă întâiu școlă în comuna sa natală. dar nu s'a putut. Archiereul din Bitolia. Benedict. l-a amenințat cu mórtea; iar preoții s'a dus din casă în casă. amenințând cu excomunicare din Biserica Patriarhiei pe toți. câți își trimit băeții la școala papistașă. adecă românescă.

„Amenințarea și calumnia au fost pusă în circulație cu dibăcie grecescă.

„Atanasescu a fost silit să mîergă la Constantinopol și să presinte lui Ali Pașa. marele vizir de pe atunci un memoriu. prin care îi arăta foloșele pentru imperiu ca Românii să se instruiască în limba lor pe cum și pedecile ce întîmpină din partea Archiereului și a lui Husu Pașa. guvernatorul din Monastir fiind încarcerat și batjocorit de amindoi.

„Ali Pașa îi asigură. că nu i-se va întîmpla nimic. dar ordin în scris nu l-a dat.

„Reintorcendu-se a deschis școlă la Bitolia. Din cauza persecuțiilor din 1866 Atanasescu s'a dus la Constantinopol.

„Husu Pașa este destituit și cu toate acestea pedecile erau aceleași. S'a dus pentru a treia ôră să se plângă lui Ali Pașa. căruia l-a înaintat un memoriu. în urma căruia în loc de autorizație particulară se acórdă o măsură generală pentru deschideri de școli românesci.

„Atanasescu înființază școlă românescă la Târnova. făcând în curtea casei sale o clădire specială. unde puteau încăpea 50 elevi.

„Pentru școlarii săi Atanasescu ca și Lazar și Eliade Rădulescu a trebuit să tipărescă manuale didactice. ca: gramatica românescă după cea a lui Maxim (București 1865); istoria Românilor (1867); Scurtare de istorie sacră (1867); Catihise (1883);

Terra scriptiune (geografie) etc. toate pentru Românii din drépta Dunării.

„A fost onorat din partea comitetului Macedo-Român cu un ceas de aur; iar din partea guvernului Român cu „Benemerenti.“ Era să fie decorat cu „Steaua României.“ dar până acum nu scim de ce s'a întârziat.

„Atanasescu chiar dacă n'ar fi îndurat și n'ar fi scris nimic. totuși numai pentru faptul că este primul învățator al Aromânismului are un indiscutabil merit. care nu se pôte trece cu vederea.

„El ocupă un loc de frunte în istoria redeșteptării Aromânismului și numele său pururea cu drag și evlavie va fi pomenit.

Un Român Macedonén.

(va urma).

Din Bulgaria. — (De la corespondentul nostru). Presa bulgară contra Greciei. De câte-va săptămâni se observă în presa bulgară o gonă contra Grecilor. Iată ce scrie un jurnal bulgar (Orientul) într'un articol de fond:

Grecii sînt cunoscuți. din vechime prin perfidia lor devenită proverbială. „Timeo Danaos“ de Virgil nu este o frașă golă...

Pe cât timp înse Grecii vechi aveau unele calități cari mai ascundeau defectele lor. Grecii cei de astăzi n'au moștenit de la străbunii lor de cât defectele acelora.

De câți-va ani. Grecii din regat așitau insurecțiunea din Creta. pentru a puté anexa la țara lor acésta insulă importantă din Marea-Mediterană.

Acum intră în Macedonia precedați de bandele de Klephtiți.

Șaguna își mușcă buzele.

— Mi-ar plăcea să vorbesc cu ea — zise după aceea. — chemă-o aici. Primarul se depărtă. Peste câte-va minute o dómna înainta spre domni.

Era Caterina Varga.

Când sosi. comitele și Șaguna stăteau chiar dinaintea saniei.

— M'a-ți chemat. sînt aci — zise.

Nu mai de cât au îmbrâncit-o. spre sanie. au suit-o în ea și aședându-se și ei cu ințele. în clipita armătoare cei patru cai alergară în gonă nebuoă.

Poporul sta ca înlemnit și se ulța după ei. dar imediat se repezi între sbierate săibatic în urma saniei.

De geaba înse. Asemenea patru cai nu se pot ajunge. Și Caterina Varga fu dusă de câtră acei doi bărbați direct în cetatea Alba-Iuliei.

*

Scurta după amează de iarnă era deja pe sfîrșite. Umbrele se aruncau pe lîntoliul de zăpadă. iar turnul cetății din Alba-Iulia se ascunsese în ceața amurgului. Liniștea în cetate era mare. De a lungul coridoarelor nu se audeau de cât pașii gardistului. Într'o întunecime liniștită se odichnea cetatea întrégă. Numai dintr'o chilie ieșau raze de lumină. Judele instructor era la lucru și în timpul sărei.

De odată se auzi din odaie clopoțelul la sunetul caruia cu grabă se presintă bêtânii temnițer.

Judele instructor. — ședea dinaintea mesei sale — un domn mai în etate cu expresiunea bunătații pe față. îmbrăcat în negru. portul simplu național maghiar.

Masa dinaintea lui era plină de acte și diferite scrisori.

— Unde a-ți închis pe Caterina Varga?

— În numărul șase. spectralul meu domn.

— Aduceți-o în sus.

Temnițerul ieși. iar judele fôrte gândit privea în lumina din jurul său. Acuși se auzi de afară ceva zurnitură. Peste un moment în fața lui stătea femela cu mâinile încrucișate.

Judele o privi lung. Acésta-i deci vestita Caterina Varga. care șapte ani s'a opus comitatului. fișcalatului. ba și cu miliția a cutezat să tragă deget. Are fisonomie simpatică. trăsături regulate. frumoșe. în cari durerea și grijile de sigur că o fi lăsat urme adânci. Statura nu l-a suferit chiar și în lăpturi stă ôreapță cu capul ridicat înaintea judecătorului său. Iar ochii îi sînt curați și liniștiți. Confusia culpabilului. fanatismul răscolatului nu se vede a fi în ei.

Fără frică privesce spre judecătorii. care o a citat.

Judele instructor face semn temnițerului.

— Lasă-ne singuri. și aceia să retrage Câte-va momente e liniște în chilie. În fine vorbesc bărbatul.

— Caterina Varga. pe tine cu risicul vieții te-au prins comitele și vicariul general al episcopiei Sibieno. Te-au prins pentru că ești culpabilă de auți de zile. Ai agitat. ai înduplecat poporul la opunere. ai denegat ascultarea datorită erarului regesc și toate acestea le-au comis și aderentii tei. Comuna Bucium. unde ai locuit. ca și

când nici n'ar fi pe teritoriul comitatului ci în o țară streină dușmanescă și depărtată. așa s'a luptat în contra noastră. Și cauza înturilor acestora a fost agitațiile tale neînfrămate.

— Adevărat este?

— Adevărat!

— Deci i-ți mărturisești păcatele?

Femeia îl privi lung. După aceea începu să vorbească cu voce blândă și liniștită.

— Mărturisc că în comuna Bucium eu am fost aceea. care mi-am ridicat cuvîntul în tot de una. de câte ori numai i-s'a făcut poporul vre-o nedreptate. Mărturisc. că am spus sus și tare cum că erarul regesc pe nedreptul a despoiat poporul și tot pe nedreptul l-a spriginit în acésta măritul comitat. Mărturisc că am agitat și am întăritat. Ceva înse n'am să mărturisc. Am făcut toate acestea. e adevărat. Dar pentru aceea tot nu-s vinovată.

Judele dete din cap.

— Caterina Varga eu nu te-am considerat. ca pe acei vinovați. pe cari eu duzina îi aduc înaintea mea. Și am avut dreptate. Tu nu vorbești cum s'a obișnuit a vorbi aceia. Nu negi și nu simțesci. Și tot nu te înțeleg. Îți mărturisești toate faptele. ce le ai pe răvaș. Și totuși zici. că nu ești vinovată. Cum s'o înțeleg acésta?

(Va urma).

Dar ceea ce este mai umilitor pentru Greci, este că după ce au fost bătuti de către Turci, acum să arunce la picioarele lor și își oferă serviciile contra fraților lor creștini! Ei jocabă acum rolul celui „bătut și mulțumit“. Presa franceză, ori cât de greco-filă, a desaprobat atitudinea nedemnă a poporului grec. Grecii au întâlnit în tota lumea civilizată cuvinte de dispreț pentru politica lor infamă.

Patriarcatul din Phanar, instrument politic a guvernului din Atena, jocabă rolul unui calomniator public al Bulgarilor și al Enarcatului“.

Lege asupra delictelor presei bulgare, contra Domnitorului și a familiei sale.

Principele Ferdinand a fost de repetite ori atacat de către presa bulgară, unele ziare au amenințat cu detronarea și asasinare dacă nu se va porni o acțiune serioasă în Macedonia. În camera de acum fiind guvernamentală în majoritate absolută s'a votat între alte legi bune și legea despre Înalta tradare.

Îată câte va din cele 11 articole de lege:

Art. 2. Acela care prin vócea presei și prin colportaj, ori prin espunerea în public protesteză direct, sau îndemná la radare este pedepsit:

cu închisóre de la 5—10 ani și cu amindă de la 5000—10.000 lei.

Art. 3. Acela care prin vócea presei, exprimă intențiunea saú dorința de a atenta asupra vieții Domnitorului saú a Moștenitorului de Trón este pedepsit:

cu închisóre de 3—10 ani și cu amindă 3000—8000 lei. etc.

Acéstă lege ar fi trebuit de mult votată în Bulgaria, presa bulgară era liberală într'un mod nedem.

Duminecă a fost închiderea Sobraniei.

În chestia macedoneană, să vor naște la primăvară póte nouă complicațiuni.

B.

REVISTE.

Roma. Îară e bolnav Papa, strigă informațiunile câștigate din isvor autentic. „Se scie (de unde?)“ că Papa, adecă Patriarhul Venetiei n'a voit să primescă alegerea, din cauza morbului de ochi, de care suferă așa de tare, în cât e amenințat să orbescă.“ E drept, că despre patriarhul Sarto se vorbea în Venetia, că mai mult uleu consumă în lampă, de cât vin la masă, totuși nu ne vine să credem, că Sfinția Sa ar pătimi așa tare de ochi. Însă și gazetele liberale comunică scirea cu rezervă.

Austria. Am amintit, că Kohn arhiepiscopul din Köln a fost declarat de nevinovat de către curia Romană. El adecă a fost invinováțit, că ar fi încercat să înduplece pe un preot la frângerea sigilului penitentei. Sentința adusă de curie o publică și ziarul oficial al arhiepiscopiei de Köln, și după el și gazetele liberale, cari scriau colóne întregi despre „crima“ lui Kohn.

— Așteptăm în interesul adevărului — de la toate ziarele noastre, ca pe cum au luat notă despre calomnia ridicată în contra lui Kohn, așa să desmintăscă, și să „rehabiliteze „pe vrednicul episcop înaintea cetitorilor săi.

Francia. Episcopii franceși data ocazione, tot de una au reclamat drepturile bisericești față cu guvernul. Subscris'au cu toții o epistolă lungă adresată guvernului, senatorilor și deputaților, arătându-le cum se calcă în picioare libertatea, egalitatea și frățietatea. Védând ei, că furia persecuțiunii nu și-a asfârșit problemele, din ce în ce tot mai dese și mai aspre sînt epistolele, ce le adresază guvernului. Arată trecutul glorios al Franciei catolice, fica cea mai iubită a bisericești, și prevéd un viitor de tot sinistru pentru națiunea franceză, de care numai așa se póte scápa Francia, dacă se va întórce la Dumnezeu, în sinul bisericești. Ast fel de epistole au adresat mai curénd guvernului cardinalii *Coullié, Richard* și *Langenieux*.

CORESPONDINȚE.

SCRISÓRE DIN BUDAPESTA.*)

Sfîrșitul lui Decembre 1903.

Iarna e anotimpul acela, în care mai multe contraste vedem în fenomenele naturii și mai multe contraste în viața socială a ómenilor.

Într'un moment ninge, suflă vîntul șuerând, asvirile în toate părțile zăpada, ce cade în pături gróse, par'că îi o negură — în cel alalt moment lucese soarele, împrășciindu-și razele aurii și căldura pe pămînt, cerul e senin; albastru și scilipesce cîmpul. Într'un moment is pline stradeie orașului de lumea, ce se primblă cu atâta drag: tineri, dame, copii, bătrâni, — iar în celalalt e pustiu orașul, toți șed acasă lângă soba caldă tinerul fantaséză, damele rid și se veselesc, copiii le povestesc bunica povești frumoșe despre bálauri, despre zine cu pîrul de aur, Feți frumoși. . . .

O, dar cãți sînt, cari n'au odaie încăldită, n'au căsuța lor; cãți sînt, cărora iarna nu e așa plăcută, ci e gróză, căci natura își retrage toate bunurile de la ei, în vremea acéstă se dovedesce diferența mare ce esistă între clasele societății ómenesce; acum a se vede, ce binecuvîntare a lui Dumnezeu e avuția și ce nefericit e acela, care n'are nimic! — Bogății după ce afară în natura liberă le încetă petrekerile, își arangéză petrekeri grandioșe în lăuntru, în săli splendide, și se veselesc mai mult, ca vara; iar seracului i-e gróză să și gândescă la iarnă, căci n'are cu ce-și încălzi căsuța, n'are cu ce-și îmbrăca copiii, n'are póte nimic pentru sine și pentru familia sa, cu ce să-și potolescă

frigul trémurător și fómca consumătoare. Mai ales în orașele mari sînt stările acestea în mészura inspălmîntătoare. Căci pe când sus în palatele splendide, la lumina candelabrelor aurii béu, mánăncă, jocabă și se veselesc domni și dame, îmbrăcați în matasă și halne scumpe, delectați de acordurile muzicești feerice, — sub ei, în locuința de sub pămînt, suferă o familie nimicată de miserie, la lumina unui lampion, ca într'un mormint, copil plâng, părinti suspin și-și bat peptul, póte togmal acum își dá ultimul suflu un copil bolnav de mórté. . . .

*

Sînt aici în capitală. Și acum au fost a. sərbători ale Crăciunului; acuma a fost ziua, când s'a născut Mântuitorul lumii, micul prunc acolo în ieslea din Vifeim și a fost preamărit de ingeri, de păstori și de cel trei regi. Sərbătore mare, bucuria cerescă a lumii! Bucuria acéstă ar trebui s'o aibă tota lumea, sərbătore acéstă ar trebui să o póta tiné tot omul! Dar vai, unde, cum? — Bucurie are și sərbătoreșce acela, care póte, cui i-s'a dat, dar sэрacul, acela mai apăsător simte miseria sa.

Încă înainte de sərbători străđile erau în continuú pline de mulțimea ómenilor, prăvăliile cari de cari mai împodobite și mai atrăgătoare, prin ușile și ferestile acelor vedeai lucruri scumpe, obiecte mândre; tot omul, care putea, își cumpéra câte ceva pentru copii, pentru familie, ceva surprindere, ceva plăcut, frumos și scump, vrednic de demnitatea ocaziunii, căci de mare sərbătore se pregăteau și chiar nici că putea fi alt cum. Dar sэрacul? Páne să fi avut, de cum scumpeturi! vedeai pe stradă și copii sэрaci, goli, réu îmbrăcați; vedeai și ei multele lucruri frumoșe din prăvălii, dar nu pentru ei erau acestea, póte nici nu cuteza să cugete la aceea, că și ei ar fi vrednici de acestea, ca ori și care „domnișor.“

A venit presara Crăciunului, când se aprind luminile pe pomul verde, împodobit cu obiecte în miile de colori; atárnă de el dulceturi și scumpeturi, iar sub el mese pline de darurile aduse de „Ingerul“, pentru fie care al familii; bucurie, veselie și nici un gând întristător. Și sэрacul? . . .

Am cetit povestea copilului orfau, care lăsat și părăsit de toți, în sara aceea când s'a născut micul Isus, a înghetat zăcând în ușa unei bisericești și sufletul lui s'a ridicat la ceriú; și am văđut o iconă, ce represintă o familie ce se veselesce pe lângă pomul de Crăciun, iar din afară o biată de sэрacă își ridică copilașul până la ferestă, ca să vadă și el din lăuntru ce-i bucuria Crăciunului. — și nu-s fantasii, nu-s povești acestea, esistă și le-am văđut în realitate! . . . Era prima zi a Crăciunului, lumea îmbrăcată frumos, cu fețe rumene și bucurie în ochi alérgă la bisericești, și într'un colț véd o sэрmană femeie, ședénd pe piatră lângă o corfă cu póme, ce avé de vindut, ca să-și câștigue și ea crucer pentru Sərbătore de astăzi, tremura de frig și de miserie, și în brațul ei era un micuț copil, învăluit în zdrențe, cu buzele și obrazul vinet, par'că nu mai era viață în el. . .

Îată contrastele în viața socială de astăzi!

Când va veni timpul, când contrastele acestea ale societății, nu că vor înceta, dar

*) Întărdiată din lipsă de spaț.

Intru cât se poate, se vor micșora? Când va fi tuturora adevărată bucurie, adevărată sărbătoare ziua Născerei Mântuitorului? Atunci va pute fi această, când toți din toate puterile contribuind, *humanismul* lumii creștine va crea alte stări în societatea de astăzi! Are omenimea și acum mulți și mari binefăcători, dar sînt și mulți, cari în stare înaltă sînt, și nu cunosc legile umanității, legile lui lui Dumnezeu, legile lui Christos, a cărui Născere o sărbătoresc nu din pietate și eucerie religioasă, ci din dor de petreceri și luxurie, și nu știu, zeu, căși vor fi eugetat în ziua acesta la Acela, care s'a născut acolo în Vifleim, în Iudaea, într'un grajd, mai umilit ca tot omul, el fiul lui Dumnezeu!

Bucură-te popor de la țară, care trăiești în satul teu, cu case acoperite cu paie; fi îndestulit și fi mai fericit, ca mulți din orașele mari!

Onea.

Noutăți.

Intru mărirea lui Dumnezeu. Pe sama bisericii noue gr.-cat. din Sîn-Mărtinul de Câmpie, credinciosul de acolo *Constantin Morar*, cu puțină stare dar cu mare inimă față de lăcașul lui Dumnezeu, pe lângă multele donațiuni mariimose din anii trecuți, acum cu începutul acestui an a cumpărat un frumos ornat preotesc cu toate cele ce se țin de acela, în preț de 85 cor. apoi credincioasa zelosă *Teodosia Harsia*, a donat un stichariu cu 10 cor. iar *Ioan Secherea*, un epitrachil frumos cu 20 cor. cum și *Lazar Belean*, un brâu în preț de 6 cor. Dumnezeu se le răsplătescă însuși! Preotul *Alexandru Valea*. — Poporul român gr.-cat. din comuna noastră Fărău mic la număr dar dăruic de fapte bune și mare la jerfe, cari în anii trecuți și-a renoit biserică, și-a edificat casă parochială cu o localitate de școală, convins fiind că prin credința în Dumnezeu, prin iubire și facerea faptelor bune se potă dobîndi mântuirea sufletescă de acea și în anul trecut 1903 a făcut mai multe fapte bune, cari merită a se publica, anume: a donat bisericii, Sierban Teodor, o țată de lînă frumos colorată, Ilie Herceaga, și soția Stăvariș Victoria, o ieonă de închinare frumoasă cu chipul Maicei Domnului. Andrei Gligor, chipul înmormântării Domnului, colorat pe pânză, care servece ca simbol când îndeplinim înmormântarea

Domnului în dimineața Sămbătei Pascelor. Blaga Gligor, a cumpărat 2 cruci la prapor și din al se u a împodobit biserică cu lumini pe sărbătoreța Sf. Pașci. Benedek Ella, din Aiud, o față mică de masă frumoasă de mătase. Pop Augustin, și soția Decean Maria, 2 prapori frumoși în preț de 50 cor. Sa cumpărat un rind de vestiminte negre bisericesti cu 52 corone de cătră subscrișii: Teodor Sas, Andrei Gligor, Ludoșan Nicolae, Lopoșan Nicolae, Gaiea Vaselie, Blaga Gligor cari au donat câte 6 cor. 50 fi. Bota Vasile diacul, Neamț Maria, Androne Filimon, câte 1 cor. N. N. 60 fil, restul s'a acoperit prin colectă cu discul. Tuturor li-se aduce onore, și recunoștință și resplăță cerescă. *Teodor Sas*, preot gr.-cat.

De la Năsăud. Excelenția Sa Prea Săntitul episcop de Gherla Dr. Ioan Szabó în luna Ianuar 1904 a binevoit a denumi de *protopopi onorari* cu dreptul de a purta brâu roș pe: *Jacob Pop*, profesor ordinar de religie din gimnaziul superior fundațional din Năsăud, și pe *Pamfil Grapini*, preot gr.-catolic din frunțașă comunitate grănițerească Rodna-nouă. Acestă prea înaltă distincție față de acești bărbați bine meritați a produs multumire generală în inimile credincioșilor din fostul district al Năsăudului, iar în sufletele celor distinși a învăpăiat dorul de a lucra și mai departe cu puteri oțelitate pentru prosperarea s. bisericii a Mântuitorului nostru Isus Christos, în care și prin care se conduce omul la adevărată mântuire sufletescă. — Din partea noastră ne grăbim a exprima sincere felicitări celor distinși, asociindu-ne bucurii obștesci.

Răsboi în Asia. Rusia și Japonia se războiesc. Istoricul războinului e următorul: Când trupele europene aliante au suprimat revolta chineză în contra europenilor, Rusia a primit mandat din partea aliaților, ca pe un anumit timp, se țină ocupată Mandjuria spre a fi la îndemână în cazul când revolta chinezilor s'a repetă. Ajuns o dată muscalul în Mandjuria nici habar nu a avut de termin. S'a așezat în ea ca într'o provincie ocupată și în urmă cu un contract, a stors de la China ca să-și potă clădi o cale ferată până la țărmurile mării, și ast fel s'a pus în poziția de a-și potă transporta cu ușurință oște în Corea și spre Japonia în cazul unui conflict nenrevădat. Prin întinderea acesta a Rusiei Japonia s'a vădut periclitată nu numai avantajele sale câștigate acum sînt nouă ani în războiul contra Chinei pentru Corea, dar erau periclitată chiar interesele sale economice, și de putere dispunătoare în apele japoneze. Rusia nu s'a îndestulit numai cu Mandjuria ci se vîrî și în Corea — o peninsulă ca Balcanul, care era sub puterea japoneză. Japonia asomat Rusia să se țină de stipulațiunile avute cu puterile. — După ce înse Rusia nu da nici un răspuns hotărît

și multămitor notelor diplomatice trimise de Japonia — acesta înțelegînd politica rusescă, rupse legăturile diplomatice cu Rusia și cu o luptă de necredut în 9 Febr. atacă portul rusesc Port-Artur și puse în neputință de a se lupta 3 năi rusesci de război. Japoneseii au atacat de mai multe ori pe Ruși pricinuindu-le periclități simțite. Deja în provincia rusescă în două puncte au debarcat preste 10,000 de pedestri japonezi vrînd se atace Rusia și pe uscat. Rusia nu s'a acceptat la acesta strategemă istetă și grabnică a japoneșului. Sfirșitul acestui război nu se potă prevedea. — Rusia nu se va retrage chiar dacă rebelul ar dura ani de zile, căci prin acesta si-ar perde pentru tot de una înflința și va dă în Asia. Japonia înse încă stă bine, atât ce privește cultura cât și organizația militară. Flota marină constă din 155 năi de război și e cu mult mai superioară celei rusesci. Acestă o recunoșc înșiși Rușii.

Faptă vrednică de multă laudă. Harnicul preot *Iosif Onciș*, din Iclodni mare, a dăruit 25 es. cărți de rugăciuni, ca să fie împărțite între nefericiții de prin închisorile și spitalele din Cluș. Prin acest dar dl Onciș a dat posibilitate acelor nefericiți, ca în ceasurile de linisce să-și potă ridica mintea pe aripile pietății spre tronul lui Dumnezeu, unde e totă mîngăierea, și de unde vine totă vindecarea și tot darul cel bun. Dorim, cât mai mulți imitatori ai dlui Onciș.

Procesul „Libertății”. La 3 crt. a fost la Cluș o nouă peritactare a procesului pornit contra pâr. Moța de la „Libertatea” pentru articolul „A murit Matia și cu el dreptatea”. Și de data acesta sentința rostită a fost osînditoare. Pâr. Moța a fost judecat la un an temniță ordinară și 1000 cor. amendă.

Petreceri. Inteligența română din Zlagna invită la Concertul urmat de dans ce-l va arangia cu concursul corului bisericesc gr.-or. din loc Lun. în 2/15 Febr. a. e. Venitul curat este destinat pentru școala română din Zlagna.

Sciri personale. Dr. *Alexandru Pteancu*, prof. la Beius, a fost ales în aceeași calitate la Năsăud. — *Silviu Pascu*, cleric a dieceșei Lugoșului, a dat în 8 Febrnar la Universitatea din Budapesta primul riguros: din studiul biblic și limbile orientale, cu succes bun. Felicitări!

„Luceafărul” nr. 2 e dedicat întreg reginei poete Carmen Sylva, care și-a serbat de-a ună zi aniversarea a 60 a născerii. Coperta e împodobită cu un admirabil portret al reginei. Mai sînt încă și alte ilustrații și articoli despre regina și activitatea ei literară. Doritorii să cunoscă acesti articoli interesanți, aboneze frumoșă revistă „Luceafărul.”

Hotelul „Univers”

trecut în proprietatea dlui

CAROL NAGY,

reparat și aranjat radical și iluminat cu

— lumină Auer —

se recomandă atențiunei publicului, ce cercetază orașul nostru.

Mâncări gustușe,

Beutură bună,

serviciu prompt,

— prețuri moderate. —

54 (4-10)

Bani! Bani! Bani!

Subsemnata întreprindere de credit stă în legătură cu cele mai mari bănci din țară și esoperază

— împrumuturi pe pămînturi și edificii —

cu cele mai favorabile condiții și cu cele mai ieftine interese, și anume pe termen de 10—70 ani cu 2% — 5³/₄%.

Credit personal cu garanți și obligație pe 5—10 ani.

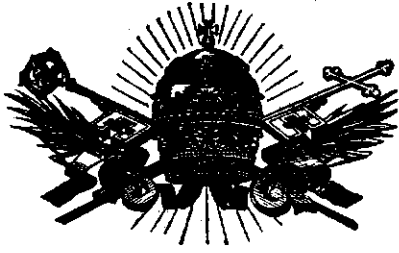
La funcționarii de stat, comitat și oraș, precum și la ofțeri, credit simplu și fără giranți.

— La dorință servim cu informațiuni, rugând marcă postală. —

„PEGUNIA”

întreprindere de credit Sibiu (Nagyszeben).

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Motu proprio

despre musica sacră.

PIŪ PP. X.

Între grijile slujbei păstorești, nu numai a Scaunului acestuia suprem, carele de și cu nevrednicie îl cuprindem în urma sfatului necuprins al Proniei, ci a fiesce cărei Biserici particulare, e fără îndoială cea mai de frunte păzirea și înaintarea podobei Casei lui Dumnezeu, unde se serbeză tainele cele preinalte ale religiunii, și unde se adună poporul creștinesc, pentru ca să primescă darul Tainelor, să iea parte la sfânta Jertfă a Altariului, să se închine preasfintei Taîne a Trupului Domnului și să se unescă spre rugăciunea cea de obște a Bisericii întru slujba liturgică cea publică și serbătorască. Nu are deci în biserică să se întimple nimica, ce ar pute, să turbure ori și numai să scărăscă evlavia și cucernicia credincioșilor, nimica, ce ar pute, să imbie îndemn rațional spre supărare ori spre smintelă, nimica mai pe sus de toate, ce ar pute, să vateme de-a dreptul podoba și sfântenia lucrărilor celor sfinte, și de aceea ar fi nevrednic de Casa de rugăciune și de maiestatea lui Dumnezeu.

Nu vom să atingem singuraticile abuzuri, de cari putem, să dăm în privința acasta. Astăzi Ni-se îndreptă luarea aminte spre unul din abuzurile cele mai generale, și cari pot, să se desrădăcineze în chipul cel mai greu, și avem, să le deplângem une oria chiar și acolo, unde ori ce alt lucru e vrednic de lauda cea mai mare pentru frumseța și scumpătatea bisericii, pentru strălucirea și rânduia îngrijită a ceremoniilor, pentru mulțimea clerului, pentru vrednicia și evlavia ministrilor, celor ce servesc. Acesta este abuzul în ale cantului și muzicii sacre. Și întru adevăr fie pentru firea clătinătoare și schimbăciōsă a artei acesteia, fie pentru deformarea succesivă a gustului și a năravurilor întâmplată în curgerea timpurilor, fie pentru înrîurinta cea rea deprinsă de arta profană asupra artei celei sacre, fie pentru plăcerea, ce o produce muzica în chip nemijlocit, și carea nu se contenesce în tot de una ușor între hotarēle cuviinciōse, fie în sfârșit în urmarea prejudețelor celor multe, cari se nasc ușor în materia acasta și apoi se susțin în chip cerbicos chiar și la persoane probate și evlaviōse, există în lucrul acesta o pornire neîncetată spre a se abate de la regula cea drēptă, carea s'a statorit pe sama scopului, spre carele arta a fost admisă în serviciul cultului dumnezeesc, și carea e exprimată forțe limpede în canōnele bisericesci, în rînduile sinōdelor icumenice și provințiale și în prescrierile repetite ale Sacrelor Congregațiunii romane și ale Pontificilor supremi înaintași ai Nostri.

Ne bucurăm, că putem, să recunoscem cu adevărată mulțămire sufletescă binele cel mult, carele în privința acasta s'a sevărșit în cei din urmă zeci de ani și în cetatea Noastră a Romei și în multe Biserici de ale patriei Noștre, dară în chip deschilinit la unele națiuni, unde omeni aleși și rîvnitori de cultul lui Dumnezeu, cu aprobarea acestui sfint Scaun și pe lângă povēțuirea Episcopilor, s'au întrunit în societăți înfloritoare și au aședat din nou în cinstea cea mai deplinată muzica sacră aprōpe în toate bisericile și capelele sale. Dară binele acesta totuși încă e forțe de parte de a fi un bun de obște al tuturor, și dacā cercām sfat de la esperința Noastră personală și ținem cont de tânguirile cele forțe multe, cari au ajuns de pretutindina până la Noi în acest timp scurt, de când a plăcut Domnului, să înalțe smerita Noastră persoană la culmea cea mai înaltă a Pontificatului roman, fără de a mai amana lucrul socotim de datorința Noastră cea dintăi, să înălțăm în dată glasul, spre a desaproba și osindi toate, cele ce în funcțiunile cultului dumnezeesc și în slujba bisericescă se recunosc de lucruri diforme de la amintita regulă drēptă. Este întru adevăr dorința Noastră cea mai vie, ca adevăratul spirit creștinesc să înflorēscă din nou în tot chipul și să se păzescă în toți credincioșii, și de aceea e de lipsă, să purtăm grije mai pe sus de cât ori de ce alt lucru de sfântenia și vrednicia bisericii, în carea se adună chiar credincioșii, ca să scōtă spiritul acesta din isvorul lui cel dintăi și neapērat de lipsă, carele e împărtășirea activă în preasfintele taîne și în rugăciunea de obște și serbătorască a Bisericii. Și înzādarnic am spera, că preste noi se va pogori spre acest scop binecuvintarea cea bogată a Cerului, dacā cultul nostru față cu cel Preainalt în loc de a se înalța întru miros de bună mirēmă dimpotrivă dă în mâna Domnului sbiciul, cu carele dumnezeescul Rēscumpērătoriu alungase de altă dată din biserică pe nevrednicii spurcători.

De aceea pentru ca de acum înainte nimenia să nu se pōtă scusa cu aceea, că nu cunoște limpede datorința sa, și pentru ca să se delătore ori ce nehotărēire întru explicarea cător va lucruri deja poruncite, am aflat de bine, să arētăm pe scurt principiile acelea, cari rînduesc muzica sacră în funcțiunile cultului dumnezeesc, și să adunăm într'o icōnă generală rînduile cele mai de frunte ale Bisericii împotriva abuzurilor celor mai obișnuite în materia acasta. Și de aceea publicăm din îndemn propriu și cu știință certă Instrucțiunea Noastră de față, despre carea ca și despre un codice iuridic al muzicii sacre voim din plinirea auctorității Noștre Apostolesci, să aibă putere de lege, poruncind tuturor cu scrisōrea acasta a Noastră păzirea ei cea mai conscientiōsă.

Instrucțiune despre muzica sacră.

I. Principii generale.

1. Muzica sacră fiind parte întregitoare a liturgiei serbătorești, se împărtășește în scopul general al acesteia, carele este mārirea lui Dumnezeu și sfântirea și zidirea credincioșilor. Ea încă iea parte întru înal-

țarea podobei și strălucirii ceremoniilor bisericesci, și de ore ce slujba ei cea mai de frunte este, să imbrace cu melodie corăspundētore textul liturgic, carele se propune priceperii credincioșilor, de aceea scopul propriu al ei este, să împărtășescă aceluiași text o putere mai mare, pentru ca credincioșii prin mijlocul acesta să se trezescă mai ușor spre evlavie și să se pregătescă spre a primi întru sine rodirile darului, cari sînt proprii ale celebrării preasfintelor taîne.

2. Muzica sacră are în urmăre, să poședă în măsură mai mare însușirile acelea, cari sînt proprii ale liturgiei, și anume *sfîntenia* și *bunătatea formelor*, și de aci isvoresce de la sine cel alalt caracter al ei, carele este *universalitatea*.

Ea are, să fie *sfîntă*, și în urmăre să eschidă ori ce element lumesc, nu numai din sine însăși, ci și din modul, în carele o propun, cei ce o esecutēză.

Ea are, să fie *artă adevărată*, pentru că într'alt chip nu e cu puțință, ca ea să deprindă asupra sufletului ascultătorului sēu înrîurinta aceea, carea va, să o ajungă Biserica prin aceea, că primesce în liturgia sa arta tonurilor.

Dară ea tot de o dată are, să fie și *universală* în sensul acela, că de și se concede fiesce cărei națiuni, să admită în compozițiile bisericesci formele acelea deschilinite, cari așa zicēnd formēză caracterul specific al muzicii ei proprii, acestea totuși au, să se subordoneze caracterelor generale ale muzicii sacre într'un chip, cât nimenia din vre-o altă națiune aușindu-le să nu primescă vre-o înrîurintă, carea nu ar fi bună.

(Va urma).

Cele două fețe ale lumii.

Povestire prelucrată după L. Wesskirch.

(Continuare).

„Iovei îi clăntănia dinții în gură de mănēie. „Fi pe pace tată, nu plānge,” zice cu glas tremurător. „Cu țarana îndată mi-o i trage eu sama.”

Spălāndu-se pe mîni și pe față se îmbracă în hānele de serbătore. Andreōie se înholbă cu ochi mari la ea vēdēndu-o.

„Dōră n'ai înebunit, ori dōră ai căștigat la loterie, că te-ai înzorzonat astăzi ca de biserică? Nu scii, că ai să te duci la crumpene?”

„Andreōie,” zice Iova, „eu am venit la voi necerēnd altă simbrēie, de cât ca tata, bolnav, să fie bine adāpostit. Că până am fost aici, nu am ședut trāndavă, o poți mărturisi și tu, sau dacā nu vrei, n'am lipsă, că o sciu io și fără tine. Cum te-ai purtat cu bētrānul, o scii tu, și fără să ț-i-o mai spun și eu. De aceea îți spun numai atāta: noi încă astăzi ne mutām.”

„Încă nu-i vremea de ieșit,” rēspunde Andreōie smuncit, la Crăciun te poți duce.”

„Greșesci,” zice Iova, eu n'am venit la tine ca servitōre pe simbrēie, și mē duc numai de cât.”

Cu aceste pārāsi curtea, fără a se mai uita îndērēpt. Hānele îi flūsturaū, când se grābia pe drumul satului în sus.

Abia suflând ajunge în dealul de la Vremesci, unde mîra de vînt își învîrtia vesel aripile sale în vîntul de tîmna.

Oanea morariului sta chiar în ușa morii, pe haine, pe pîr, pe față și pe gene plin de prav de fîină, dar ochii, vîdîndu-o, îi lu-
ciau voioși.

„Uite, uite, İova! Bine, cî te mai vede omul și pe tine cîte odată pe la noi, și chiar în zi de lucru!“

„İoane, a-și avé să-î spun mamei tale ceva.“

„Nu-î mare lucru!“ și ducîndu-o în casă, împinse ușa de la chilia de gîtelă İovei și cădî asta nespuse de bine, cî n'a lăsat, să aștepte afară sau în tindă. Ce om bun la inimă e Oanea, gîndia ea! Pa-
gubă, cî mai înainte așa de puțin l'a băgat în samă!

Morăresa încă veni curînd, rotoveie și roșcovană, și zimbînd, cî İova îi dete binețe. De cînd, Dîmne! nici o față omenescă nu s'a mai fost întors cu un zimbet cîtră dînsa! İovei i-se lărgi inima.

„Morăresă, nu te spăria, cînd vin la tine cu o rugare mare. Pentru numele lui Dumnezeu! primesce-me la tine, pe mine și pe tata!“

„Te-ai săturat de Andreoie? Mî-o pot închipui, sîrmană fată! Aprigă femeie, Andreoia, nu-î așa?“

„Nu pentru asta. Eû sciû răbda, — și dacâ n'am sciut mai înainte, am învîțat acum. Dar pe bietul bîtrîn l'aû lăsat să scribure, să suferă de fîme, l'aû supărat și vîțemat! Acîsta nu o mai pot suferi. Astăzi încă mî mut, și dacâ tu, morăresă, nu ne primesci, atunci, veđi bine, n'avem nici un adăpost, sintem pe uliță.“

Morăresa să socoti. Ori cît de pe subțire s'a arîtat Andreoia, în lauda İovei, İova tot mai era încă fată, carea mîncarea pentru sine și bîtrînul să o plătescă prea de ajuns. De ce să asculte ea de vorbele pline de venin ale acestei scorpiîne și să se lipsescă de un ajutoriû atât de prețios? Vrea și ea să se resbolîscă odată în lume.

„Uite İovo“, răspunde ea în vorbe late, „lipsă mare la casă n'a-și avé adecă de nice un sprijin, pentru cî aici îi nepotă-mea, Lina, fata de la fiul frate-mîo din țară. Dar pentru cî tot de una am avut inimă bună cîtră tine, ca cîtră o pretină, și o mai am încă, de aceea mi-e milă de tine și te primesc.“

İova mai cî sta să-î sară după grumazi de bucurie.

Venînd acasă, țarana vîdînd, cî İova la nici o întimplare nu mai vré să rîmînă, îi făcî catastichul păcatelor. Betrîna Andreoie ajuta. Vorbele ascuțite ale acestor femei resunau peste satul jumîtate. İova în tăcere strînse la olaltă hîinuțele ei și a tată-so, și fiind gata dase ologului brațul.

„Rîemas bun țarano! Dumnezeu să nu-ți respălîtescă așa, pe cum te-ai purtat tu cîtră noi în necazul nostru.“

Țaranul vîdînd pe cei doi ducîndu-se, se scarpînă după ureche zicînd: „Tu nevastă, cea mai lucrătore a fost, de cînd o sciû, una ca asta nu mai capeți.“

„Cerșitori fîloși! așa ceva cresc pe tîte gardurile —“

Chiliuța, unde i-se făcuse loc lui Mărian la mîră, era de asupra sub coperiș, și fiind și mîra la loc înalt, trîgea vîntul

tare pe ușa și pe ferîstă. Un ochi de ferîstă mai era și spart.

„Pe mine asta nu mî supără“, zice morăresa liniștită, „pentru ce nu am lipsă, nu cheltuesc banii.“

İova trebui din al seû să plătescă pentru ochiul de ferîstă, ca să nu sufle vîntul în patul bîtrînului ologit. O făcî bucurîsă, numai să se scie cîpătuiți. La mîră era plăcut.

La intrarea lor Oanea sta în pridvorul ce ducea în jur-împrejurul casei.

„Bine ai venit İovo, de o mie de ori! De mult nu am avut nice o bucurie așa de mare ca asta, cî tu acum te muți la noi.“

Și înainte de a se ivi mîmă-sa de după cornul casei, se făcî nevîțut în mîră. İovei i-se părî asta cîdat.

„Asta-î Lino“, zice morăresa, aducîndu-î înainte o fată ca o palță, bîlană și chistrue.

„Bună sara“, zise İova,

Fata se înholba la ea. „Mî se pare ca și cînd te-ai fi vîțut odată la biserică. Acum nu te mai duci?“

İova roși la față. „Am avut tare mult de lucru. Dumineca, ce vine mî duc, dacâ mî lasă morăresa.“

„Ce mai și întrebî? Dumineca nu se lucră aici la mîră. Aici altmîntea merge lucrul, de cît colo la sgârca aceea de Andreoie.“

Așa i-se părea și İovei. Ei îi venia, ca și cînd mai înainte ar fi fost înghețat și acum iar s'ar desgheța. Tîte lucrurile i-le ua morăresei din mînă, sbura, fugia, alerga și ar fi vrut de s'ar fi putut face înzecitâ. Numai și numai să pîtă petrece aci, aici li-se părea țara fîgăduinței.

(Va urma).

De la frații români istriani.

(Continuare).

R.

râde = arde, eu me arđ, tu te arđi, el se arde. etc.

rană = rana, io am la mîră o rană,

rădîcină = zila, iarba are cude zile.

resare = iesi, sorele ieșe.

reû = rev. mie mi sa fakut rev,

rece = race, iarna casta va fi rece,

reûnfla = zdihîi, omu kind more nu zdihî,

ridica = digui.

rîndnică = lastavica.

riû = potok.

rochie = brihan, bribanele la fete is large,

roditor = rodân. pîmintu nostru ie rodân.

rotă = kola, kola de la voz (car) se 'nvîrtî.

roșiu = roisu, kînd cerul ie roisu va fi vînt,

rușine = rusire, în fetele ie rusire ganîi ku fecori,

a ruga = ruga, omiri se roge saka zf lui Domnu,

S.

sabie = sablje. ku sablja se talje kupurile,

sapă = sapun, ku sapunu se sapé pîmintul,

sark = este un fel de semîntă, din caré,

fac ômeni pâne negră, dar fôrte dulce,

sat = pais, paisurile de la noi is musate,

sac = sak, barsă, noi aren cude bîrse de fariră,

a sapa = sapa, omiri tota ziia sape pîmintul.

salată = salatâ, salata ie sîrê.

săturat = saturat, io m'am saturat de narance.

sănetos = sâr, omu sâr lukré bire.

a samăna = semira, tota seminca de grév am semirat,

sânge = sânze, omu are sânze kad.

sbura = letéi, kokotu și galjira nu pot bire letéi.

scoun = kantridă.

scară = skale pl. skalele,

scandură = dâskâ.

skudelă = acesta este un vas de pîmint din care se mînîncă.

a schimba = gambilîi,

scolă = skola, în skole înmec fecori sti (ceti).

scusa = skusei, skuseic, ke n'am venit ier la voi.

scortă = kora, ljupa.

a scula = skula,

skrinje = un fel de ladă mare la satenî.

seû = sev, din sev se fak svice (lumini).

senin = vedro.

serac = siromah,

șede = sedé, omu sêde kind mîrînkâ,

septemînă = setimana.

secera = mlati, anu cesta noi an mlait,

și = și, și io voi lukra mîre ku voi,

sicriu = kasu.

singur = âns, tota zi 's âns în kase,

smochine, = smokvi,

snop = snop, noi am fakut cude snopuri de grāv.

soldat = soldat,

șorece = sorece, lui sorecu piázé grāv.

sprincene = zane,

soră = sora, sora mî ie musaté,

sorele = sorele, sorele svîté în toci omiri (luminéză),

spate = hîrbât, me dore hîrbātu.

a spala = spala, muljerile spelé kemesile,

spital = spital, în spital is cude bolni,

spune = spure, spuravei.

steua = sté, ieri a kazut ênde stele.

stremb = gobast, am vezut ur om gobast,

stejar = hrast, am vezut hrast éaro (tare) betâr

a striga = vikéi,

strein = furest, omu furest nu stie bire kala,

a sta = sta, omu cela staie ka și asiru în pode kale.

student = student.

stradă = strada.

strugnri = grozdî, anu cesta ren avé cude grozdi.

sus = sus,

sub = su,

a suna = zvoni, klopetele zvonesk la ba-serikâ.

supărare = zalost,

suflet = suflet.

subțire = subcîre,

T.

tabelă = skrilă, tabelă, pe tabelă se pisé,

tare = tare, fratele mev ie tare.

tabac = tabak, omiri pipesc cude tabak,

a tacea = taca.

tată = cace, cace mev mie ie bur,

tea = te, noi bem saké séré té.

temniță = pîrzun, în pîrzun nui bire,

teamă = frikâ, eu am frikâ de lup,

a tréce = trece.

têrs = via (arbore de vie),

tier (farfurie) = piat,

tină = lut, la noi nui lut,
 timp = timp, astez am timp za skada,
 tiner = tirar, omu tirar ie musat,
 topor = sekura, ku sekura se talje lemnele,
 torce = torce. muljerile tork ku furka lără,
 trifoi = ditelină, trifoi.
 trestie = tärstikă,
 tren = makina, makina änné vred (iute),
 a trece = trece, timpul trece vred
 a trage = traze. bovul traze vozol cu firul
 trandafir = roză. raza disé (mirosă) musat.
 a trăi = zivi.
 turn = turn. turnu de la baserikă ie
 visok (înalt),
 turbat = turbat. breku turbat muske rada
 (de bună voce),
 turbure = mutno. apa turbure nu-i sënë.
 tósă = apa mutné nu-i zdravé, apa mutné
 nu-i buré za skada.

(Va urma).

Andreiă Glavina,
român-istrian.

BIBLIOTECA UNIREI.*)

1. **Benhur** saũ zilele lui Mesia, de Levis Valace, 2 v. 2-90
2. **M. Eminescu.** Studiũ critic . . . . . -90
3. **Câte-va momente** din inceputurile bisericeii rom. de C. Auner . . . . . -20
4. **Nume de familie** la români din Ungaria, de A. Viciũ. . . . . -12
5. **Din viața lui I. Micul** de M. Străjan . . . . . -16

6. **Albertina.** Povestire de Dr. V. Bojor. . . . . -30
7. **Cestiuni din dreptul bis. unite** p. I. II. 3-40

*) Aceia, cari vor comanda de odată toți 7 Nrii, îi primesc cu 5-50 cor. în loc de 7-98 cor.

Posta redacțiunii.

S. C. Am transpus'o »foii scol.« va fi mai potrivită publicarea acolo.

Valet. A sosit, va urma în numărul viitor.

V. M. Când am vădut pagenția cölei a 14. ne-am îngrozit, cum și când credeți să pôta ajunge la rind. De ce scrieți pentru Dumnezeu așa lung?

»Cestiuni pendente«, 5 cöle. scrise pe amindoue fețele și avind la sfirșit admonierea, ca să se publice »ne alterat și neprescurtat«. Vai de mine! când voi ceti atâta sumedenie de scrisörea: 14 + 5 = 19 cöle. Rugați-ve pentru mine să nu-mi scadă răbdarea până în sfirșit.

B. C. Traducerile Diale aũ sosit, încă nu le-am putut ceti. Cât ce le va sosi rindul.

Alfius. Mulțumite!

Editor și redactor răspundător:
Aurel C. Domșa.

Cărți ce să pot căpëta în Libraria Seminarială

Roua și Bruma C. Scrob	1-50
Povești, I. Creangă	1-50
Vorbe înțelepte I. Popoviciũ.	1-50
Vatra Părăsită Slavici	2.—
Din Bătrâni	2-50
Drumuri și orașe Iorga	2-50

Poesii de Alexandri.	3.—
Teatru II. III. Alexandri à 1.50	3.—
Vers și proză Alexandri	1-25
Novele A. Brătescu-Voinescu	1-50
Liter. pop. Eminescu. 1901-1902	1-50
Ciocoii N. Filiman	1-50
Legende și basme Ispirescu.	1-50
- Biblioteca Minervei 22 nr. fie care număr 15 fil.

Publicațiune.

Proprietatea bisericeii gr.-cat. din **Tür**, în mărime de 80 jugh. catastr. comasată în o tablă — forma unui quadrat — în nemijloită apropiere de comună, constătătoare din 30 jughere țelină în o massă, și 50 jughere arător învrstat cu mai multe țeline, de pe cari să cosește fën și otavă, — să dă în arëndă începënd cu 1 April 1904, pe 3 eventual și pre 6 ani, cu suma de **480 cor.** plătibile în 2 rate, și anume în 1 April și 1 Septembrie a fie-cărui an. Loc förte bun și de pășunat de oi, cai saũ vite cornute, avënd tabla de basă un riũ, carele își are isvorul în fântăna cu apă sărată a comunei dela carea nici arëndatorul nu e eschis. Informațiuni mai detaiate să dau de oficiul parochial gr.-cat. al **Tür-ului** p. u. **Balázsfalva**, pe lângă accluderea unei marce postale de 10 fil.

Oficiul parochial, în conțelegere
1 (4-4) cu curatorul bisericesc.

55 (7-10)

A V I S

Subscrisa societate comercială vrënd să-și desfacă depositul seũ de vinuri bune și veritabile de pe Têrnave și Murăș, aduce la cunoscința On. Public, că vinde en gros și cu prețuri moderate vin de masă din 1900 risling, și vin de desert din 1898.

Blaș la 1 Decembre 1903.

„CONSUM“
societate comercială pe acții.

La cununie în gura morții!

Istorie adevărată povestită de Ioan Sinnreich, în Comarom-Tarián (reproducerea oprită).

Era după secerat când într-o Duminecă după amiază cu bătrânul învățator sedeam sub un arbore, a cărui povestiri tot de una le ascultam cu plăcere. Cu ocaziunea aceasta ne-a povestit despre amicul său.

Francisc avutul — așa zice — a fost jude și om tare plăcut; dintre cele 2 fete ce avea una Maria de 18 ani în timpul acesta să găta să se mărite după fiul avutului neguțator de vite Martin.

A doua fată bolnăvicioasă era o copilă de 14 ani care deja din copilărie suferea de reumă, mâinile și picioarele ei tot de una erau umflante. Afară de aceea durere de cap, baterie mare de inimă și amețeli o chinuiau încontinuu și fiind că zăcea tot în pat nici apetit nu avea.

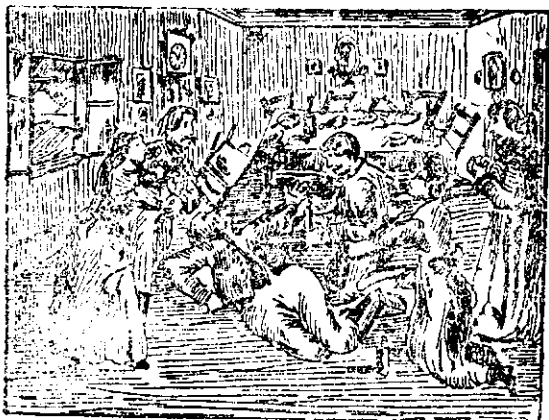
— Avutul nu a cruțat banii ca să-și însenătoșeze fata, durere înse că nu au folosit nimic. Înainte de acesta cu 3 ani, când fata cea mai mare Maria ar fi trebuit să se mărite, Francisc bogatul nici el nu scie pe cine să aleagă martori de cununie fără ca să supere pe vre unul dintre vecini, pentru că pe avutul toți îl iubeau.

Atunci i-am venit în minte eu și timpul acela frumos ce l'am petrecut laolaltă în miliție. Se sfătuia cu muere-sa asupra alegerii martorelui, zise: „învățătorul mi amic vechi acesta va fi martorele, nime altul.“ Cugetul acesta numai Dumnezeu i-lă șoptit.

În fine ziua ospetului a sosit. Din întreaga împrejurimea sa adunat ospetii. În biserică preotul a ținut o vorbire păturoasă; apoi pe lângă musică am plecat către casă, unde apoi pe lângă vin, musică și joc a fost o petrecere bună.

În curând s'a ivit tulburare mare. Francisc avutul ca lovit de fulger a picat la pământ, tot trupul îi tremura și fata îi era sdrobotită.

Musica a încetat, și ospetii înmărmuriți stăteau în jur. Immediat au deschis ferestile, și l'au spălat cu apă și oțet, dar în zădar. Femeiele și fetele între strigate își smulgeau părul de desperare. O privesc înfiorătoare și eu stam nepotând ajuta nimic pe neputincios. Numai de cât imi vine o idee mântuitoare și

Preținul Francisc și-a deschis numai de cât ochii și șopti: „Incă, încă!“

zic soției mele: „Dă-mi de așa avea la mine numai o sticlă cu Elsa-Fluid de alui Feller, acea sigur ar ajuta.“ Soția mea numai de cât a început a căuta prin posunare și spre norocire a aflat 2 sticle; numai de cât am ingenuchiat lângă Francisc l'am frecat pe deasupra inimii, capul și vre-o câte-va picături i-am turnat și în gură. Prietnii Francisc și-a deschis numai de cât ochii și șopti: „Incă, încă!“ Iam mai dat încă 10 picuri, după cari s'a simțit și mai bine, așa că s'a putut scula. Toți plângeau de bucurie.

Ospetii s'a continuat apoi în voie bună, și au avut ospetii în sănătatea lui Feller V. Jenő, care a pregătit Elsa-Fluidu. După un ceas stăpânul casei s'a simțit foarte bine. — Toți ospetii mă întreba, că de unde mi-am câștigat miraculosul Elsa-Fluid, la ce le-am povestit apoi cum corporalul Hoffer, era așa

de morbos de stomac, de greață, nu avea poftă de mâncare, și pe lângă aceea avea vătămătură și junghiuri că i dase drumul de la miliție. Nici acasă înse nu s'a simțit mai bine, slăbia pe zi ce mergea, avea colică și dureri prin piept. A folosit o mulțime de spirturi, fluide, despre cari cetise prin calendare, dar nu i-a folosit nici unul.

A cetit apoi odată despre Elsa-Fluid și Elsa-Pilule de Feller și-a și comandat de la farmacistul Feller V. din Stubica Centrale 82. 12 sticle de Elsa-Fluid cu 5 cor. și 6 seutule de Elsa-pilule cu 4 corone. Spesele de poștă însuși farmacistul le-a plătit. Pe zi de 3 ori a luat în lapte dulce

câte 20 picuri și cu Elsa fluidul curat pe de-afară și-a frecat stomacul, pieptul și peste tot unde simtea durere; din pilulele Elsa pe zi de 2 ori a beut 4 bucăți și starea lui din zi în zi s'a îmbunătățea, acuma înse e deplin sănătos, și ori și cui pentru ori ce năcasuri numai Elsa-Fluidul și pilulele Elsa a lui

Feller le recomandă. De present în comuna întreagă mai toți folosesc Elsa-Fluidul lui Feller cu deosebire la arsurii, la impunsături, și a vârsatului și limbricilor la copii, și spre vindecarea ochilor slăbiți.

Un om a fost mai orbit și după ce s'a spălat 6 săptămâni cu Elsa-Fluidul lui Feller mestecat cu apă, iar și-a dobândit vederea și vede ca în tinerețe.

Afără de acea mai folosesc Elsa-Fluidul la scintituri, la durere de piept, la scuipare de sânge, răgușală, sgârșiri contra usudării, ba și în contra iritării prea mari lipsă de sânge, amestecat cu pilule Elsa și în contra gălbănării.

Și eu însumi zise mai departe învățătorul numai fluidului Elsa pot mulțumi că că mi bine iară, pentru că înainte de am povesti mie amicul Hoffer despre adevăratul Elsa-Fluid am cugetat că mai mult în veci nu voi mai vedea așa mi s'a fost slăbit ochii.

Preținul Francisc numai de cât și-a procurat de la Feller V. Jenő apotecariu Stubica, Centrale

Nr. 82 (comit. Zagrab) și după câte-va săptămâni și fata cea mai tineră s'a însenătoșat deplin. Acuma în semn de mulțumită cumpără pe săptămână 1 tuțet cu 5 cor. pentru s'eraci.

Încă și din ospetii cari au venit la ospetii mntii au procurat Elsa-Fluidul și pilulele Feller, ajungând succese bune

chiar și la scrofulă, influență, catur și cu deosebire la durere de dinți.

Acesta este narațiunea învățătorului bătrân și pe care cu puțin mai înainte mi-a povestit-o un amic. Da sine să înțelege, că și eu am procurat Elsa-Fluidul lui Feller și a. a. de sănătos m'am făcut în cât am scris farmacistului mai multe epistole de mulțumire. Lui Andrei Sanveber i-s'a însenătoșat soția de durere de cap și de dinți. Moierii lui Francisc Goldschmith la vindecat durerea de stomac. Andrei Hey îl folosesc ca medicină generală.

Michael Richard a avut un prunc care așa era de debil încât putea zice că e mai mult mort ca viu, atunci l'a dat Elsa-Fluid de a lui Feller în lapte dulce și acuma așa e de sănătos că toți se miră de el.

Sebestyen Heidinger mai a nebunit de durere de dinți, Elsa-Fluidul însă l'a folosit.

Antoniu Călbach și Bartol Ivan lauda Elsa-Fluidul în contra durerii de stomac, și Elisabeta Ströli numai cu Elsa-Fluid s'a vindecat de baterie de inimă.

Încă și omenii sănătoși folosesc Elsa-Fluidul când se spală.

Sum convins că ori cine care procură Elsa-Fluidul și va proba în continuu îl va avea și nu se va mai lipsi de el și-mi va fi recunoscător. Să ne ferim de imitațiuni și se procurăm direct din Stubica, adresa să o scriem precis.

Adevăratul Elsa-Fluid alui Feller.

(Fluidul de esenție de plante cu miros plăcut alui Feller), provăduț cu marca „Elsa.“ pe ori ce sticlă și pe ori ce instrucție trebuie să fie marca alăturată cu numele „Elsa“ și subscrierea „Feller.“ În timpul din urmă după ce Elsa-Fluidul se bucură de o trecere forte

s'a pus în circulație din partea unor speculanți fără conștiință diferite imitațiuni sub numirea de Gold-Elsa-Fluid, Luisa-Fluid etc. Să ne ferim de ast fel de imitațiuni pentru că numai cel provăduț cu marca „Feller“ este Elsa-fluid veritabil. Comisiunea sanitară a examinat-o și aprobat-o. La espozițiile din Berlin Roma, Londra, Paris și Nizza Fluidul-Elsa alui Feller a fost premiat cu medalie de aur, mai pe urmă a fost decorat cu medalie de argint a ordului crucea roșie din Spania.

Se spedză cu rambursă ori trimetind banii înainte dimpreună cu instrucția, spesele de poștă și ladă:

12 sticle	saũ 6 st. duple	5.— cor.
24 "	" 12 "	8.60 "
36 "	" 18 "	12.40 "
48 "	" 24 "	16.— "
60 "	" 30 "	20.— "

Maș puțin de 12 sticle nu se spedză gratis primesc tot la 12 sticle o sti-lă de Elsa Fluid.

Numai Elsa-Fluidul lui Feller e bun. E consult să se comande recomandat.

La Elsa-Fluidul se recomandă, ca cel mai bun mijloc laxativ pilulele Elsa Rebarbara de Feller. Cu totul nestrucaciöse. Efect sigur și iute. Nu produce dureri, face poftă de mâncare, ajută mistuirea, curătesc stomacul. O legătură (6 tegule) cu instrucțiunea 4 cor. franco. Nenumărate epistole de recunoscință.

Adevăratul prav de insecte cu marca „Elsa.“ Acest prav omoră insectele stricaciöse de prin case, grădine grajduri, vii cum is d e. muscele, purecii, moliele, păduchii, stelnitele, furnicele etc.

Prin folosirea acestui prav să cruță forte mult și fiind efectul lui admirabil să recomandă cu totă căldura. 1 tegulă 1 cor. dacă se comandă de odată cu Elsa-Fluid, la din contra singur costă 5 cor. franco.

S. D. FELLER V. JENŐ. farmacist în Stubica,

Centrale 82. eot. Zagrab.

Elsa-Fluid are mare efect la durere de cap, țiurea urechilor, la duror de dinți și stomac, la răni cu un cuvânt la or ce morb. —

GEORGE KIRÁLY, Szt.-Lőrincz (com. Baranya).

Elsa-Fluidul D-tale e un escelent medicament de casă, care zilnic ajută forte mult la neorinduile și schimbările vieții.

Med. Dr. JOSIF ESTMEISTER, medic Wildenau, posta Aspach, Innkreis Tirol.

Aducem la cunoștința D-lor învățători, că Cartea de Cetire de Ștefan Pop s'a înlocuit cu:

≡ CARTEA DE CETIRE ≡

pentru clasa II. III. și IV. primară,

de I. F. Negruțiu și P. Ungurean,

care e compusă după toate cerințele didactice, ținând cont de dezvoltarea intelectuală a băieților după clase.

Cartea are format 8° pg. 310, leg. frumos, costă 1 C. + porto 10 fl.

☉ Timbalele mele au fost decorate la espoziția milenară. ☉

Timbale de salon

cu pedal, castanii, negre, cu o rezonanță foarte tare și plăcută, de o construcție bună, cu garanță de trei ani. Prețul de prăvălie 150 floreni, ér. la mine se pot căpeta cu 75 floreni. Dați instrucție deplină pentru 8 fl. la lună.

Prescurant trimit gratuit.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

JEGESI GEZA

măiestru de țimbale diplomat și inventatorul țimbalei „Coróna de fier”.

BUDAPEST, VII., Nefelejts-utca 43. szám.

(10) 38-52

☛ Intreprindere de transportarea și înmăgăzinarea mobilelor. ☛

ZORN MÓR

≡ BUDAPESTA, ≡

VII. ker., Erzsébet-körút 21. szám.

Primirea transporturilor de mobile în cară de transport patent ces. reg. lucrate după model francez, parch tate complet și închise, pentru toate localitățile din țară și străinătate.

☛ TELEFON. ☛ Adresa telegrafică: ZORN MÓR, BUDAPEST. ☛ TELEFON. ☛

Transporturi de mobile pe tren și pe corăbii, fără întrerupere, cu cruțarea speselor de pachetat.

Inmagazinarea mobilelor

în magazine cu totul uscate și acomodate, pe lângă responsabilitate.

≡ Representanți în toate orașele mai mari din țară și străinătate. ≡

(9) 36-52

Bani mijlocese mai ieftin, mai discret, și mai iute:

Ofițerilor, oficanților privați și de stat, industriașilor, negustorilor și persoanelor apte de credit.

==== Pe lângă replătire avantajoasă ====

Pe căsi, pământuri, realități, mijlocesc în locul prim al doilea și chiar și al treilea împrumuturi de amortizațiune cu 4 ½ și 5 %.

Conversiunile cele mai complicate le mijlocesc iute, pe lângă remunerare ulterioară.

Câștig informațiunii industriale și comerciale de natura cea mai discretă din toate părțile țării, și în sfârșit,

cauzele de tranșare ale comercianților necapabili de a plăti le descurc cu pricepere și mare grijă.

==== Pentru răspuns e de a se acude marca. ====

SZENES A.

Cancelarie de informații și tranșării comerciale.

BUDAPEST, VII. Erzsébet körút 22, 1|12.

(7) 88-52

==== Numărul patentei 16.794. ====

Carol Beck

pregătitor de ventilătoare patentate pentru ferestri

BUDAPEST, VIII, József-utoza 14.

(8) 88-52

În atenția directorilor de școli!

6000 de bucăți sunt deja în folosință!

Pentru luarea măsurii, mă rog să vă adresați mie.

Nu sci nime ce-î sănătatea!!

==== și care ne-o putem păstra numai pe lângă ventilație potrivită. ====

Ventilatorul aflat și patentat de cătră Carol Beck este fabricațiune magiară, care întrece toate ventilătoarele din străinătate, atât în ce privește scopul, cât și bunătatea. Din punct de vedere sanitar, curentul e eschis prin apertura de 45 %. Se pot aplica la toate ferestile. Am foarte multe scrisori de recunoștință, cari dovedesc, că publicul e deplin mulțămît.

Prețurile ventilătoarelor:

Cel mai mare și mai greu, cu decorațiune.	O. 25—
Pentru ferestri comune, școli, institute și locuințe private	„ 13—
Pentru ferestri mai ușore și mai simple	„ 9—
Ferestri de Closett	„ 7-60

Preliminar de spese gratuit:

Ventilătoarele mele se folosesc în următoarele locuri mai renumite. Casina Națională magiară, Ministeriul de comerț, Gimnasiul reformat, Ludoviceul, Școlile elementare de stat din Kispest și în mai multe spitale și școli din capitală și provincă, dovedindu-se de foarte bune.

Comandele atât în loc, cât și în provincă se efectueso foarte prompt și foarte repede.

N o ũ !

Lampă electrică de busunar

cu mecanism american

Indispensabilă pentru oră ce economie casnică.

Se poate purta și în busunar, e durabilă, comodă și corespunzătoare.

Ca fie care e de lipsă pentru luminarea chiliei, treptelor, ambitelor și locațiilor laterale.

Pentru oficiali la exerciții, pădurarilor și vânătorilor pentru serviciu de noapte e tare acomodată; pentru turiști sunt indispensabile, pentru medici și moșe cu ocaziunea vizitelor de noapte. În fabrice, mori, pivnițe și depozite unde se păstrează materii explozive, sunt de mare însemnătate, pentru călători ce sosesc noaptea sunt neprețuite. Pentru economie este o bucurie. Nu sunt în urma ei picături de lumină pe padiment și covore. Pe proprietari și economi îi păzește de atacuri și foc; cu acesta te poți sui și noaptea în pod unde se păstrează nutrețul. — E sigură contra focului. Se poate folosi de mai multe ori și dacă cu timpul arde stratul, pentru 1-20 cor. subministrăm altul nou. **Prețul 4 cor.**

Cu reflector și linte măritoare executată foarte fin cu 5 cor.

Strat de rezervă corone 1-20.

Se trimite cu rambursă de

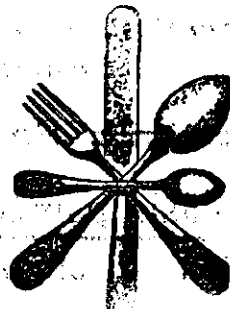
Stabilimentul Central alui IOSIF AUFFENBERG

BUDAPEST, Strada Proféta 5.

(56) 6-10

Cumpărare ocazională!

32 bucăți numai 6 fl.

În urma preamarelui deposit a unei fabrici de obiecte de metal, sumă incredințat se vînd marfa acesteia în prețul cu care se fac. Spedez dară, până când depositul susta, contra ramburs:

6 bucăți linguri de supă din cel mai fin argint de gloria, 6 furcuțe (furcuța într-o bucată) din cel mai fin argint de gloria, 6 cuțite din cel mai fin argint de gloria, 12 lingurițe de cafea din cel mai fin argint de gloria; 1 sitiță de străcurat laptele și 1 sitiță de străcurat supă.

32 bucăți cari costă numai 6 fl., toate noue și bune și frumos poleite. Acestea mai de mult au costat 25 fl.

Argintul de gloria este un metal cu totul alb, care se înlocuiește cu cel mai scump argint, și ca unul fie-care să fie convins despre adevăr, mă oblig să remite banii numai de cât dacă marfa nu ar conveni.

Garnitura e cel mai potrivit dar de cununie, și nu trebuie să lipsescă din nici o casă.

Singurul expeditor este:

Iosif Auffenberg's Centrale

Budapesta VI., Strada Proféta 5.

Comandele se trimit spedând banii înainte sau contra ramburs.

57 6-10

(44) 12-20

8 zile se lasă spre probă.

Numai 2.75 fl

Să trimită cu rambursă ori anticipându-se prețul.

Un escelent ceas de busunar Remontoir. de nichel sistem „Patent Roskopf.“ Se vinde cu garanță de 3 ani. — Se dă gratis și o frumoasă catenă aurită și alte articole de reclam.

Celor ce nu le convine li se retrimite banii.

M. I. HOLZER

mare deposit de ceasuri și juvaere.

(Austria) Krakovia Dietelsgasse 66.

Liferantul oficialilor de stat.

Prețuratură se trimite la cerere gratis și franco.

Se caută agenți.

Anunțul se poate reproduce.

(29) 17-20

Fundat în anul 1789.

ERNEST KRICKL & SCHWEIGER,

liferanți de curte ces. șireg. pentru materie de mătășă și ornamente sacre.

Viena I. Kohlmarkt 2.
„la porumbul alb“.

Recomandă

ornamente sacre, pregătite strict după ritul grec. ca de es. falone, diaconale, sticharii, saccos, omofor epigonation, mitre, mandii, plascanice, baldachine, prapori etc. cum și toate utensiile și vasele sacre de metal, ca disc, ciboriu, cruce, chivot, artoclasie, tricheriu și dicheriu, cadelnițe, candelă, stesnice, candelabre etc. toate pregătite solid și cu prețul cel mai ieftin de fabrică.

Cataloage ilustrate se trimit la cerere gratis și franco.

